

Jaunieši cīņā pret klimata pārmaiņu mītiem

Publicēts: 01.08.2012.

[Projektu pieredze](#)

[Nordplus](#)

Rīgas Juglas vidusskolas direktores vietnieks izglītības jomā Rolands Ozols pirms aptuveni gada īstenojis mobilitātes projektu par pēdējos gados tik aktuālo jautājumu – klimata pārmaiņām. Doma par kopīgu projektu ar Tammes ģimnāziju Tartu, Igaunijā, radusies, lai sistematizētu un stiprinātu jau izveidojušos sadarbību. Tā kā iespēju atrast finansējumu projektam kopā ar tepat netālu esošajiem kaimiņiem – igauņiem un lietuviešiem – neesot daudz, atbalstu viņi meklējuši un ieguvuši programmā Nordplus Junior.

 [Lejupielādējiet projekta prezentāciju](#)

Mērķa nosprašana – mītu apgāšana

Ņemot vērā apstākļus, ka Tartu ģimnāzijai raksturīgs ekoloģisks skatījums uz dažādām lietām un tur tiek padziļināti apgūta bioloģija, licies tikai pašsaprotami raudzīties šajā virzienā. Pēdējos gados jautājums par neizbēgamajām klimatiskajām pārmaiņām pasaulē, kā jau lielākā daļa lietu, ir saistīts ar dažādiem mītiem, kuri ir labi zināmi arī skolēniem. Tāpēc abas skolas kopīgi nonākušas pie vēlmes racionāli paraudzīties uz šiem mītiem, apgūstot darbu ar informāciju un konstatējot vadošos skatījumus. „Manuprāt, šādu projektu galvenā vērtība ir tieši personīgās pieredzes iegūšana par dažādiem jautājumiem. Ir tikai atsevišķi gadījumi, kad šādos projektos rodas galarezultāts, kas ir tā vērts, lai to ļoti plaši popularizētu. Lielākoties šādi projekti ir vērsti uz konkrēto projektu auditoriju,” pieredzē dalās projekta vadītājs.

Interaktīvs ieguldījums nākotnē

Lai projekts nebūtu vienreizējs un sniegtu palīdzīgu zināšanu roku arī nākamajām paaudzēm, skolēni paši veidojuši, viņuprāt, nepieciešamo mācību saturu. Rezultātā tika sastādīts ne tikai apgūstamo jautājumu loks, bet radušās arī divas interaktīvas spēles, ar kuru palīdzību šīs zināšanas saistošā veidā nodot tālāk nākamajām paaudzēm. Pēc projekta beigām spēles joprojām tiekot aktīvi lietotas: „Tās izmanto gan skolotāji, kad par šo jautājumu ir runa, gan arī paši jaunieši, pārbaudot spēles funkcionalitāti, strādāja ar saviem vienaudžiem – skatījās, ko vēl pilnveidot, lai tas rezultāts būtu iespējami labāks,” atklāj Rolands Ozols. Uzstādījuma spēles ražot un izplatīt tālāk arī citās Latvijas un Igaunijas skolās neesot bijis, jo svarīgāk licies sasniegt mācību mērķus, nevis radīt jaunas spēles oriģinālversiju: „Viena no spēlēm ir dažādu citu pazīstamu spēļu apkopojums, kur ir „Monopola”, „Vai gribi būt miljonārs?” un dažādu citu spēļu elementi. Kolēģi Tartu spēli veidoja vairāk zinātnisku, kas ir balstīta uz izpratni par emisijas kvotu tirdzniecību, bet, cik es zinu, arī šis galarezultāts nav pilnīgi unikāls,” stāsta Rolands Ozols.

Projekta sākuma fāze

Projektā no abām valstīm piedalījušies aptuveni divdesmit 10. – 11. klašu audzēkņi, kuri tālākajam darbam tikuši sadalīti jauktās grupās. Projekts ildzis gadu un aizsācies, viesojoties Tartu, kur tieši tobrīd norisinājušās Zinātnes naktis, kas bijušas veltītas klimata pārmaiņu jautājumiem. Jaunieši varējuši iepazīties ar to, ko šajās naktīs, kad līdzīgi kā Latvijā ir atvērti dažādi zinātnes centri un citas iestādes, piedāvā Tartu. Tā bijusi fāze, kad skolēni, strādājot ar informāciju, atlasīja sev svarīgāko, ar ko pēc tam turpināja darboties tālāk elektroniskajā vidē. Paralēli tika organizētas darbnīcas, kuru laikā jaunieši varēja apgūt un analizēt klimata pārmaiņu procesus, un sniegta iespēja piedalīties mācību procesā, vērtējot, kāda ir igauņu vienaudžu ikdienu skolā. Apgāzt vai apstiprināt savus stereotipus par pašiem igauņiem projekta dalībnieki varējuši, dzīvojot ģimenēs, kā rezultātā iegūta jauna pieredze par citas tautas ieradumiem un tai raksturīgo dzīvesstilu.

Publicitāte un dzīve ģimenēs

Pēc atgriešanās jaunieši turpinājuši darbu Rīgā, nostabilizējot apgūto saturu un strādājot pie interaktīvo materiālu izveides. Publicitātes nolūkos tika atklāta mājas lapa interneta portālā eTwinning, lai notiekošais tiktu fiksēts arī visiem pieejamā virtuālajā vidē: „Tas gan īsti neizdevās, jo igauņiem ir daudz atraktīvākas komunikāciju formas, kurās viņi jūtas daudz labāk,” komentē Rolands Ozols. Vēlāk igauņu jaunieši piedalījušies mācību procesa ikdienā Latvijā un dzīvojuši ģimenēs šeit: „Mums bija liels pārsteigums, ka igauņu jauniešu grupa bija nedaudz pamainījies, jo izrādījās, ka daļa nebija gatavi dzīvot svešās ģimenēs, kas, savukārt, mūsu skolēniem likās pavisam pašsaprotami,” situāciju raksturo Rolands Ozols. Vēl viena no projekta fāzēm bijusi ceļojošā fotoizstāde ar nosaukumu: „Es un klimata pārmaiņas caur foto objektīvu”, kura tikusi izstādīta gan Latvijā, gan Tartu.

Dalībnieku atlase

Lai atlasītu jauniešus dalībai projektā, viņi sākotnēji tika vienkārši informēti par šādu iespēju un aicināti pieteikties. Tika noteikti skaidri principi, kā norisināsies projekts, lai ikviens varētu apsvērt, vai ir gatavs gan ziedot savu laiku, gan uz laiku uzņemt kādu savā ģimenē. Ja gribētāju skaits esot lielāks par vietu daudzumu, skolēniem ir jāpamato sava vēlme un motivācija piedalīties projektā. Turpretim situācijās, kad brīvprātīgo skaits ir nepietiekams, jaunieši tiek uzrunāti atkārtoti, kā arī individuāli: „Mums ir dažādi projekti, apmaiņas programmas, un viņi diezgan labi zina, ko tas nozīmē – ja viņiem piedāvā, un viņi var pieteikties. Tā ir brīva izvēle,” atklāj projekta vadītājs.

Cik viegli apgūstama ir programma Nordplus Junior?

Nordplus Junior programmas projektu pieteikuma formu Rolands Ozols raksturo kā vienkāršu un saprotamu – mērķi, uzdevumi, izvērtēšanas kritēriji, publicitāte un, protams, izstrādātā: „Jāsaka, ka man tiešām nesagādāja nekādas grūtības šo projektu

uzrakstīt, un viss atskaišu mehānisms, kas funkcionēja pēc projekta, bija tik vienkāršs, kā es neatceros redzējis nekur citur," viņš rezumē. Viss noticis tiešsaistē, un prasīts ticis tiešām tikai pats nepieciešamākais: „Viesojoties arī pie citiem kolēģiem, esmu teicis, ka tik vienkāršu menedžmenta programmu neesmu redzējis ilgu gadu. Būtiskākais ir pats process un darbošanās, nevis dokumenti. Katrā gadījumā tas ir ļoti labs finanšu instruments sadarbībai ar ziemeļvalstīm, arī ar mūsu kaimiņiem," viņš atklāj.

Ieteikumi citiem projektu īstenotājiem

Citiem Rolands Ozols, pirmkārt, iesaka visu darīt laicīgāk, nekā liekas, ka vajadzētu to sākt darīt. Nordplus programmā iespēja dabūt finansējumu ir projektam vai mobilitātei, taču pirmajā variantā vajadzīgi vismaz trīs sadarbības partneri. Arī Juglas vidusskola un Tartu ģimnāzija meklējuši trešo, taču secinājuši, ka ar skandināviem „tik viegli tās lietas neiet”: „Trešais sadarbības partneris, kas nāk no Skandināvijas, varētu būt izaicinājums, jo viņiem ir salīdzinoši stingrāki noteikumi un prasības, kādās jāapmeklē skola,” komentē Rolands Ozols.

Veiksmīgākais variants noteikti esot meklēt partneri caur personīgiem kontaktiem, kas viņiem beigās arī esot izdevies, taču diemžēl – vienu dienu par vēlu – , tāpēc bijis jāpaliek pie mobilitātes versijas ar divām iesaistītajām pusēm. Skandināvijas valstīs attieksme pret mācību procesu ir daudz stingrāka, nekā Latvijā, kas no vienas puses ir mūsu labā, bet no otras – sliktā puse. Tāpat arī skandināvu valstīs ir pietiekami finansiāli nodrošinātas un var atļauties neiesaistīties projektu aktivitātēs, lai brauktu ar skolēniem apskatīties lietas, ko viņi vēlas: „Tā vienkārši ir citādāka sabiedrība, ar atšķirīgiem mērķiem un skatu uz dzīvi,” ir tiešs Rolands Ozols.

Vēl viņš dod padomu rakstīt projektu tiem, kuri to īsteno, lai maksimāli kāpinātu iesaistīto cilvēku atbildību.

Ļoti svarīgi, protams, ir aktivitātes izplānot brīdīm, kad finansējums ir projekta īstenotāja rīcībā, kas Nordplus gadījumā ir septembra vidus, vai arī jābūt gatavam uz laiku ieguldīt citu finansējumu.

Jārēķinās, ka mobilitātes projektā pamatā var segt tikai ceļa izmaksas.

Kā pēdējo Rolands Ozols min rūpīgu dalībnieku atlasīšanu, lai neatkārtotos viņa pieredze, kad dalībnieki nemaz nav gatavi piedalīties visā projekta plānā.

Bet beigās ir izvērtušās labas: „Jauniešiem ļoti patika, ka tas bija par citiem tematiem, nekā viņiem lielākoties ir iespējas iesaistīties – piemēram, dejojot, dziedot vai zīmējot,” viņš atklāj.

Mobilitātes saturiskie ieguvumi:

Zināšanas un izpratne par klimata pārmaiņām,

Skolēnu izveidota mācību programma par klimata pārmaiņu jautājumiem,

Skolēnu izveidotas spēles par klimata pārmaiņu jautājumiem (saturiskie jautājumi, emisiju kvotu tirdzniecība)

Izpratne par klimata pārmaiņu jautājumiem personiskā līmenī - foto izstāde “Es un klimata pārmaiņas”.

<https://www.viaa.gov.lv/lv/jaunums/jauniesi-cina-pret-klimata-parmainu-mitiem>